

Ikast-Brande
Kommune

Sagsnummer: 09.17.19-P19-8-19

Miljøgodkendelse
- efter § 16 a, stk. 2 i Husdyrbrugloven

**Vesterlund
Svinebruget
Munklindevej 3 og 8
7441, Bording**

Afgørelsesdato: 29. april 2019

Copyright

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Ikast-Brande Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Lovgivning

Al lovgivning er benævnt med populærtitel. En samlet oversigt over lovgivning findes i Bilag 1.

Indhold

DATABLAD	5
ANSØGNINGEN	6
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	6
VILKÅR	6
LOVGRUNDLAG	11
IE-HUSDYRBRUG	11
BIAKTIVITETER	11
OFFENTLIGGØRELSE OG ORIENTERING AF NABOER	11
REVURDERING	12
GYLDIGHED	12
HELT ELLER DELVIST BORTFALD AF AFGØRELSEN	12
ANDRE GODKENDELSER, TILLADELSER OG DISPENSATIONER	12
BELIGGENHED OG PLANLÆGNINGSMÆSSIGE FORHOLD	13
PLACERING AF ANLÆGGET	13
LANDSKABELIGE OG GEOLOGISKE VÆRDIER	14
KULTURHISTORISKE VÆRDIER	15
NATUR	16
PÅVIRKNING AF NATUR	16
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER	19
JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND	20
FORURENING OG GENER	20
GENERELLE GENER	20
LUGT	20
FLUEGENER OG UHYGIEJNISKE FORHOLD	23
AFFALD	23
OLIE- OG KEMIKALIEOPBEVARING	24
TRANSPORT	25
SPILDEVAND	26
HÅNDTERING OG OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	26
ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	27
BAT – TEKNIK MED HENBLIK PÅ REDUKTION AF AMMONIAKEMISSION	28
BAT – RÅVARER	28
BAT – VAND OG ENERGI	28
BAT – MANAGEMENT	30

FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	31
SAMLET VURDERING OM ANVENDELSE AF BAT	31
MILJØKONSEKVENSRAPPORT	33
ALTERNATIVER, 0-ALTERNATIVET OG OPHØR AF DRIFTEN	33
KOMMUNENS SAMLEDE VURDERING.....	33
KLAGEVEJLEDNING	34
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	36
BILAG.....	38

Datablad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	25481453
Husdyrbrugets navn	Vesterlund
Beliggenhedsadresse	Munklindevej 3
Postnummer	7441
By	Bording

Ansøger

Ansøgersnavn	Vesterlund-opformering v/ Michael Sørensen
Ansøgeradresse	Munklindevej 3
Ansøgerpostnummer	7441
Ansøgerby	Bording
Ansørgertelefon	22306072
Ansøger-email	info@vesterlund-opformering.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	
Konsulent virksomhedsnavn	
Konsulentnavn	Helle Borum
Konsulentadresse	Sagro, Birk Centerpark 24
Konsulentpostnummer	7400
Konsulentby	Herning
Konsulenttelefon	29679435
Konsulent-email	hbo@sagro.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	7560011000
CHR numre	92415

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 1b - Bording By, Bording

Matrikel: 1i - Bording By, Bording

Matrikel: 1k - Bording By, Bording

Matrikel: 1b - Stubkær By, Bording

Matrikel: 1v - Stubkær By, Bording

Ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har den 24. januar 2019 modtaget en ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse jævnfør *Husdyrbrugloven*ⁱ, af husdyrbruget, Munklindevej 3 og 8, 7441 Bording.

Der er søgt om en ny miljøgodkendelse efter "stipladsmodellen", for at opnå den fleksibilitet, der ligger i den nye ordning. Der sker ingen produktionsmæssige ændringer på ejendommen, og der opføres ikke nye bygninger. Husdyrbruget på Munklindevej 3 og 8, 7441 Bording har et samlet produktionsareal¹ på 5.337 m², som altså forbliver uændret. Der vil fortsat være svineproduktion på Munklindevej 3, 7441 Bording og et mindre hestehold på Munklindevej 8, 7441 Bording.

Munklindevej 3 og Munklindevej 8, begge 7441 Bording, er sam-matrikulerede. Derfor er der tale om anlæg, som ligger på samme ejendom, og derved udgør husdyrbruget. Anlæggene godkendes således samlet.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Munklindevej 3 og 8, 7441 Bording, med de stillede vilkår. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke etableres, udvides eller ændres på husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg før det er anmeldt og godkendt af Ikast-Brande Kommune. Således må husdyrbruget ikke uden kommunens forudgående godkendelse eller tilladelse udvide eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – og så selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Miljøgodkendelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for ejendommens drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbruges virkninger på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 16 a, stk. 2, i *Husdyrbrugloven*, samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*ⁱⁱ. Begrundelsen for afgørelsen fremgår i det efterfølgende.

Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen:

1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.

¹ Produktionsareal: Det areal i fast placerede husdyranlæg, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for at afsætte gødning og som dyrene ikke kun har kortvarig adgang til.

2. Produktionsareal, dyretyper og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Poltestald (13)	623	Mekanisk ventilation	6 m	(#138054) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	342
Ny poltestald (18)	1491	Mekanisk ventilation	6 m	(#138018) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	1035
Toklimastald (16)	314	Mekanisk ventilation	6 m	(#138020) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	166
Poltestald (17)	1134	Mekanisk ventilation	6 m	(#138022) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	870
Toklimastald (12)	694	Mekanisk ventilation	6 m	(#138024) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	487
Toklimastald (11)	538	Mekanisk ventilation	6 m	(#138026) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	352
Poltestald (3)	163	Mekanisk ventilation	6 m	(#138028) Spør, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	89
Løbe-/drægtighedsstald (2)	424	Mekanisk ventilation	6 m	(#138030) Spør, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	316
Farestalde (8+9)	404	Mekanisk ventilation	6 m	(#138034) Spør, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	261
32 nye farestier (19)	200	Mekanisk ventilation	6 m	(#138036) Spør, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
Drægtighedsstald (4+5)	1109	Mekanisk ventilation	6 m	(#162301) Spør, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv (#138090) Spør, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0 0	382 382
Løbe-/kontrolstald (7)	147	Mekanisk ventilation	6 m	(#138109) Spør, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	115
Farestald (10)	465	Mekanisk ventilation	6 m	(#138113) Spør, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	317
Hestebokse	95	Naturlig ventilation	3 m	(#142202) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	80
Sum						5337

Munklindevej 8, 7441 Bording

3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.

4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og eventuelle ansatte på husdyrbruget skal være bekendt med de stillede vilkår.

5. Husdyrbruget skal have procedurer for korrigerende handlinger ved eventuel overskridelse af generelle miljøregler, og af miljøgodkendelsens vilkår. Disse procedurer kan helt eller delvist være formuleret i en beredskabsplan – jævnfør vilkår 6 – eller i en drifts-logbog.

6. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret – og dateret - beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Beredskabsplanen skal indeholde en målfast afløbsplan. Planen

skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.																					
7. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.																					
8. Husdyrbrugets årlige energi- og vandforbrug skal registreres, og registreringerne for perioden siden Ikast-Brande Kommunes seneste regelmæssige tilsynsbesøg skal fremvises på kommunens forlangende.																					
9. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (www.dpil.dk/).																					
10. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkraV. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:																					
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dag</th> <th>Tidspunkt</th> <th>Støjniveau</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mandag - fredag</td> <td>kl. 7 - 18</td> <td>55 dB(A)²</td> </tr> <tr> <td>Lørdag</td> <td>kl. 7 - 14</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mandag - fredag</td> <td>kl. 18 - 22</td> <td>45 dB(A)</td> </tr> <tr> <td>Lørdag</td> <td>kl. 14 - 22</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Søndag</td> <td>kl. 7 - 22</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Alle dage</td> <td>kl. 22 - 7</td> <td>40 dB(A)</td> </tr> </tbody> </table>	Dag	Tidspunkt	Støjniveau	Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ²	Lørdag	kl. 7 - 14		Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)	Lørdag	kl. 14 - 22		Søndag	kl. 7 - 22		Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)
Dag	Tidspunkt	Støjniveau																			
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ²																			
Lørdag	kl. 7 - 14																				
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)																			
Lørdag	kl. 14 - 22																				
Søndag	kl. 7 - 22																				
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)																			
De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:																					
For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,																					
for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og																					
for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve ti-																					

² dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

me.
11. Gyllebeholderne på henholdsvis 2.000 m ³ , 3.000 m ³ og 3.068 m ³ skal have fastmonterede teltoverdækninger. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Skader på de faste overdækninger skal udbedres hurtigst muligt.
12. Ved eventuelt varigt ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er i ansøgningsskema nr. 209397, version 4, som beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk den 20. marts 2019.

Husdyrbruget er omfattet af § 16 a, stk. 2, da der er flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg).

Miljøgodkendelsen er udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvor EU's VVM-direktivⁱⁱⁱ og IE-direktiv^{iv} er indarbejdet.

IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 16 a, stk. 2, nr. 1-3, i *Husdyrbrugloven*.

Da husdyrbruget har flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg), så er det omfattet af IE-direktivet.

Der er krav om, at godkendelsesindehaver dels skal informere kommunen om manglende overholdelse af vilkår, dels give kommunen besked ved ophør som IE-husdyrbrug, og i den forbindelse komme med en redegørelse i forhold til *Jordforureningsloven*^v § 38 k.

Biaktiviteter

Efter det oplyste er der ikke eksisterende biaktiviteter på husdyrbruget, som er omfattet af krav om godkendelse, tilladelse m.v. efter *Miljøbeskyttelsesloven*^{vi} eller regler udstedt i medfør af loven. Der er endvidere ikke i forbindelse med den aktuelle ansøgning om miljøgodkendelse/miljøtilladelse søgt om sådanne biaktiviteter, der forudsætter godkendelse, tilladelse m.v. efter anden lovgivning.

Offentliggørelse og orientering af naboer

Ansøgningen blev for-annonceret i 14 dage fra den 28. januar 2019 på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside, www.ikast-brande.dk. Offentligheden har dermed haft mulighed for at se ansøgningen og anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, jævnfør § 55 i *Husdyrbrugloven*.

For-annonceringen gav ikke anledning til anmodninger om at se udkastet eller bemærkninger til det ansøgte.

Ansøger, ansøgers konsulent og de, der har anmodet om det, har haft et udkast til afgørelsen i høring fra den 21. marts 2019 med 30 dages frist for kommentarer. Naboer og andre berørte blev også den 21. marts 2019 orienteret om udkastet og om hvordan de kunne rekvirere udkastet til afgørelse. De fik ligeledes en frist på 30 dage til at kommentere udkastet. Ikast-Brande Kommune modtog ikke nogle bemærkninger eller kommentarer til udkastet.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 29. april 2019, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer samme dag.

Revurdering

Miljøgodkendelsen skal, jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2027.

Dog tages en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering, når der er offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste del af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen tilrettelægges på en sådan måde, at husdyrbruget kan overholde kravene senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-Tidende.

Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Helt eller delvist bortfald af afgørelsen

Hvis miljøgodkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af miljøtilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Tilladelsen er udnyttet, når mindst 25 procent af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Driftsmæssig udnyttelse er opnået, når der på det pågældende produktionsareal produceres mindst 50 procent af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at en miljøgodkendelse efter reglerne i *Husdyrbruget-loven* ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Der skal derfor eksempelvis – i det omfang, at det er relevant i det konkrete tilfælde - søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Ikast-Brande Kommune.

Beliggenhed og planlægningsmæssige forhold

Placering af anlægget

Krav til placering af anlæg m.v.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt:

- i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- i en afstand mindre end 50 meter fra de to ovennævnte områder
- i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Derudover er der følgende afstandskrav:

- 25 meter til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning
- 50 meter til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning
- 15 meter til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m² – ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning skal der desuden være mindst 100 meter til åbne vandløb og til søer større end 100 m²
- 15 meter til offentlig vej og privat fællesvej
- 25 meter til levnedsmiddelvirksomhed
- 15 meter til beboelse på samme ejendom
- 30 meter til naboskel.

Endelig skal ny bebyggelse som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, lige som byggeriet skal være erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ejendommens eksisterende produktionsanlæg vedrørende svineproduktionen ligger samlet på adressen Munklindevej 3, 7441 Bording. Hesteholdet er opstaldet i en ældre stald på adressen Munklindevej 8, 7441 Bording, beliggende ca. 760 meter nordvest for Munklindevej 3, 7441 Bording. Hesteholdet på Munklindevej 8, Bording, er ikke et erhvervmæssigt dyrehold. De to ejendomme er sam-matrikuleret, og produktionsanlæggene vurderes samlet, da de sammen udgør et husdyrbrug.

Situationsplan for Munklindevej 3, 7441 Bording fremgår af kortbilag 1.

Produktionsanlægget på Munklindevej 3, 7441 Bording, ligger cirka 2 km nord for Bording Kirkeby, der er nærmeste byzone, og ca. 2,5 km syd fra nærmeste sommerhusområde. Nærmeste område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, er et område sydøst for Munklinde By, som er udlagt til jordbrugsparcer. Området ligger ca. 3,9 km nordvest for produktionsanlægget på Munklindevej 8, 7441 Bording - se kortbilag 2. Nærmeste nabobeboelse som ikke ejes af ansøger selv, ligger ca. 415 meter øst for det nærmeste staldhjørne på Munklindevej 3, mens nærmeste

nabobeboelse uden landbrugspligt (der ikke er ejet af ansøger) ligger ca. 444 meter i nordvestlig retning.

Der sker ingen nybyggeri, eller ændringer i de eksisterende stalde i forbindelse med den nye miljøgodkendelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune konstaterer, at de generelle afstandskrav er overholdt.

Desuden ændres der ikke på de eksisterende bygninger, lige som der ikke bygges nye stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, hvorfor det ikke er relevant at vurdere på afstandforholdene i *Husdyrbruglovens* §§ 6 og 8.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra produktionsanlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

Landskabelige og geologiske værdier

Landskabelige bevaringsværdier

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierede med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede og varierede dallandskab (Søhøjlandet) øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med heder og plantager vest for højderyggen. Vi ønsker at bevare og beskytte de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i Ikast-Brande Kommune. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortællerværdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

I Kommuneplan 2017-2029 for Ikast-Brande Kommune er de landskabelige bevaringsværdier delt op i to kategorier: værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) og uforstyrrede landskaber (og større sammenhængende landskaber).

De værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) rummer en stor fortællerværdi for eksempel ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. Ofte kan man aflæse, hvordan landskabet er skabt. For eksempel er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber) er generelt almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land. De er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m. spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt ikke er visuelt og støjmessigt påvirket af større tekniske anlæg som for eksempel større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder m.m.

Geologiske bevaringsværdier

De geologiske værdier omfatter lag i jorden (jordprofiler) eller sammenhængende landskabsformer. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det

er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

Udpegningerne i Kommuneplan 2017–2029 for Ikast-Brande Kommune er primært nationalt udpegede geologiske værdier:

- Søhøjlandet
- Isenbjerg
- Bølling Sø
- Kulsø-Rørbæk Sø
- Sepstrup-Vrads Sande.

Dog er der også en enkelt lokal udpegnings – Linnebjerg – som er en bakkeø nordvest for Faurholt.

Områder af geologisk interesse er især sårbare over for, at man graver materialer og opfyldning bort. Det kan få den konsekvens, at man kommer til helt at udslette geologiske informationer.

Kommunen vurderer

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne miljøgodkendelse, hvorfor Ikast-brande Kommune vurderer, at det ikke er relevant at foretage en nærmere vurdering i forhold til de landskabelige og geologiske værdier.

Kulturhistoriske værdier

Kulturhistoriske værdier

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Samfundsudviklingen følger hele tiden nye lag til kulturhistorien i landskabet. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. De kulturhistoriske værdier knytter sig til historien om, hvordan mennesket opdyrkede heden og udnyttede jordens ressourcer til overlevelse. Værdierne knytter sig også til historien om, hvordan jernbanen og Hærvejen har skåret sig gennem landskabet og dannet grundlaget for byerne.

Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor betydning for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener de en særlig beskyttelse.

I Kommuneplan 2017-2029 for Ikast-Brande Kommune er de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen udpeget. De kulturhistoriske værdier er delt op i to kategorier: Værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske bevaringsværdier.

De værdifulde kulturmiljøer kan for eksempel være kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype, et område med en koncentration af fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund eller kirker med kirkegårde og deres omgivelser.

De kulturhistoriske bevaringsværdier kan for eksempel være mindesten og monumenter, enkeltgravhøje, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg eller sten- og jorddiger, alléer og levende hegn.

Udpegningen af kulturhistoriske værdier betyder, at når der udvikles inden for eller umiddelbart uden for de udpegede områder, så skal det ske med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier. På den måde kan det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt eller bliver forringet.

Jævnfør Kommuneplan 2017–2029 for Ikast-Brande Kommune, skal det undgås, at nyt byggeri, anlæg eller ændringer i landskabet udformes eller placeres på en måde, der forringer oplevelsen eller kvaliteten af de udpegede kulturhistoriske værdier.

Kommunen vurderer

Som nævnt bygges der ikke nyt i denne sag, hvorfor Ikast-brande Kommune vurderer, at det ikke er relevant at vurdere nærmere i forhold til de kulturhistoriske værdier.

Natur

Påvirkning af natur

Den samlede ammoniakemission i ansøgt og i 8-års drift³ fra husdyrbruget er vist i nedenstående tabel:

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	7480,7	675,8	8156,5
Nudrift	7459,1	675,8	8134,9
8 års-drift	7382,5	914,6	8297,1

Der er således en mindre emission på 140,6 kg N pr. år fra husdyrbruget i ansøgt drift sammenlignet med driften for 8 år siden. Den mindre emission skyldes primært, at der nu er tre gyllebeholdere med fast teltoverdækning.

Ammoniak og natur

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfaldet) fra et husdyrbrug vil – afhængigt af flere forhold – på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstof-

³ 8 års-drift: Den drift som var tilladt 8 år før ansøgningstidspunktet.

mængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere om en udvidelse/ændring af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder.

I henhold til *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug, ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder. Der er tale om en forbudszone.

Natura 2000-områder er naturområder som, set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Der er tale om en fælles betegnelse for Habitat-, Ramsar⁴- og Fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, defineres naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven*, i tre kategorier:

Kategori 1-natur: Nærmere bestemte naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2-natur: Visse naturtyper beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer samt heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*^{vii} § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur: Naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og nærmere definerede ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturkategorier. Den tilladte maksimale **totaldeposition** fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation – se nedenfor). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, som den aktuelle ansøgning drejer sig om, som hovedregel højst være en **totaldeposition** på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den højst tilladte **totaldeposition** til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, må totaldepositionen fra husdyrbruget, der søger, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Antallet af husdyrbrug i nærheden opgøres som en summering af:

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N (ammoniakkvælstof) pr. år

⁴ Ramsarområder ligger alle inden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområder er beskyttede vandområder med særlig betydning for fugle.

inden for 200 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 meter.

(Afstandene måles mellem det mest kritiske naturpunkt og et nærmere defineret centrum for det eller de pågældende husdyr).

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens kommunen i forhold til kategori 3-natur efter nærmere kriterier skal foretage en konkret vurdering af, om der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale **mer**deposition. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen skal vurdere om en udvidelse eller en ændring af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder. Vurderingen tager udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en totaldeposition eller en merdeposition, som vil resultere i en tilstandsændring af den pågældende naturtype.

I IT-ansøgningen er der lavet beregninger af total- og merdeposition fra husdyrbruget til den omkringliggende natur. Beregningerne sandsynliggør, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning med kvælstof til omkringliggende kategori 1-3-natur.

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur er en hede, som ligger i Habitatområde nr. 228 – Stenholt Skov og Stenholt Mose. Heden ligger ca. 5,6 km østnordøst for husdyrbruget.

Den beregnede ammoniakdeposition til nærmeste kategori 1-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget vil være 0,0 kg N pr. ha pr. år.

Da beregningen viser, at området modtaget en totaldeposition på under 0,2 kg N pr. ha pr. år betyder det desuden, at beskyttelseskriteriet er overholdt, uanset hvor mange husdyrbrug der i øvrigt måtte være i nærheden.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er også en hede, som ligger ca. 2,1 km øst for husdyrbruget. Beregningen til nærmeste kategori 2-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget her vil være 0,2 kg N pr. ha pr. år. Den maksimale tilladte totaldeposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Kategori 3-natur

Nærmeste kategori 3-natur er en mose, som ligger ca. 325 meter sydøst for husdyrbruget (Munklindevej 3). Beregningen til mosen, viser en merdeposition på 0,0 kg N pr. ha pr. år.

Der er flere kategori 3-natur-områder inden for 1.000 meter af husdyrbruget, og beregninger til disse områder viser også merdepositioner på 0,0 kg N pr. ha pr. år.

Der ligger også potentielt ammoniakfølsomme skove omkring husdyrbruget. Den der ligger nærmest på husdyrbruget ligger ca. 500 meter øst for husdyrbruget. En anden ligger ca. 720 meter nord for husdyrbruget. Beregninger til disse to potentielt ammoniakfølsomme skove viser, at merdeposition efter ændringen af husdyrbruget til begge skove vil være 0,0 kg N pr. ha pr. år. Da dette er lavere end beskyttelsesniveauet, er der ikke foretaget en vurdering af, hvorvidt skoven reelt er ammoniakfølsom.

Alt i alt er beskyttelsesniveauet til kategori 3-natur overholdt.

Naturområderne fremgår af kortbilag 3 og 4.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt. Samtidig er kravet til merdeposition til kategori 3-natur overholdt. Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, at overgangen til "stipladsmodellen" ikke vil medføre en forøgelse af ammoniakdepositionen i de øvrige omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle. Der er derfor ikke grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder, idet der ikke vurderes at være tale om særlige tilfælde, hvor dette er påkrævet.

Påvirkning af bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets^{viii} bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen, men sydflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og ulv findes i området. Husdyrbrugets ammoniakemission vil - som beskrevet i ovenstående afsnit - ikke medføre en forringelse af de nærliggende naturområder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i ER-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Jord, grundvand og overfladevand

Miljøpåvirkningen fra kvælstof, fosfor, ammoniak og zink i forhold til jord, grundvand og overfladevand begrænses via generelle miljøregler. Der er gennem lovgivningen fastsat regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, grundvand, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter. Der er i den forbindelse fastsat lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning, og der er bestemmelser om anvendelse af efterafgrøder for at mindske kvælstofudvaskningen. Ligeledes er der fastsat regler om anvendelse af bestemte udbringningsteknikker – eksempelvis langs visse naturtyper.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at det ansøgte ikke indebærer nogen væsentlig virkning på jord, grundvand og overfladevand – herunder Natura 2000-vandområder⁵ - når de til enhver tid gældende generelle miljøregler over holdes.

Forurening og gener

Generelle gener

I forhold til at begrænse eksempelvis lys, støv, støj, rystelser samt uhygiejniske forhold som følge af husdyrholdet og produktionen, opbevaringen og håndtering af husdyrgødning m.v. vurderer Ikast-Brande Kommune, at der ikke vil være væsentlige problemer eller gener for omkringboende på grund af det pågældende husdyranlægs placering samt afstanden til de nærmeste naboer.

Lugt

Lugtgener fra anlæg

Lugten fra husdyrbrug kommer fra stalde, gødningsopbevaring og i forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødning. Den lugt, der udledes fra stalde og lignende husdyranlæg angives som "lugtemissionen". Størrelsen på emissionen fra et husdyranlæg afhænger af, hvilke dyretyper der er på stald, hvilken staldtype der er tale om, og hvor stor en overflade, der afsættes husdyrgødning på.

Landzone betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboere i landzone skal tåle en del lugtgener.

⁵ Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU.

Der er dog i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* fastsat en række lugtgenekriterier og tålegrænser for lugt i forhold til tre område- og beboelsestyper: Byzone, visse områder i landzone⁶ og enkeltbolig (uden landbrugspligt og som ikke ejes af den ansvarlige for husdyrbrugets drift) i landzone, på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E⁷ pr. m³ luft efter Miljøstyrelsens lugtmodel og 1, 3 og 10 LE⁸ pr. m³ luft efter den såkaldte FMK-model⁹. Tålegrænserne er et udtryk for den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende område- eller beboelsestype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område- eller beboelsestype, hvor de fastsatte tålegrænser netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte tålegrænser ikke overskrides i mere end 1 procent af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter af byzone eller visse områder i landzone er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig i landzone uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften af det husdyrbrug, som den aktuelle ansøgning drejer sig om. Dette sker for at tage højde for den samlede lugtpåvirkning (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning, som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for en af de nævnte område- eller beboelsestyper. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Miljøstyrelsens ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk beregner hvilke afstande, der mindst skal være fra staldanlægget til de forskellige beboelsestyper for at lugtkravene er overholdt.

Da der ikke er andre ejendomme med en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 100 meter af enkeltbolig uden landbrugspligt eller indenfor 300 meter i forhold til visse områder i landzone og byzone, er der i nærværende sag ikke nogen kumulativ effekt.

⁶ "Visse områder i landzone" indbefatter: Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end seks beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget (samlet bebyggelse).

⁷ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

⁸ LE: Lugtenheder

⁹ FMK-modellen er udarbejdet af den tidligere Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK)

Af nedenstående tabel fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til henholdsvis nærmeste nabo uden landbrugspligt, visse områder i landzone og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne. Ved korrigeret geneafstand kan staldanlæg være screenet bort som følge af afstand, og der kan være korrigeret for vindretning samt lugtreducerende teknologi. Vægtet gennemsnitsafstand er afstanden fra det beregnede lugtcentrum til de forskellige områdetyper. Det fremgår af tabellens sidste kolonne, at genekriteriet er overholdt i nærværende sag.

6.1 Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits-afstand	Genekriterie overholdt
Munklindevej 6 	0	NY	407,7	407	568,2	Ja
Munklindevej 13 	0	NY	807,9	807,9	1302	Ja
Skyggevej 43 	0	NY	807,9	727,1	2055,2	Ja
Bording By, Bording 	0	NY	1047,6	995,3	2084,6	Ja

Konsekvenszone: 1123 m

Konsekvenszonen for lugt er beregnet til 1.123 meter. Konsekvenszonen er det område, som identificerer hvilke naboer, der vil kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke. Disse naboer betragtes efter praksis som hørings- og klageberettigede.

Kommunen vurderer

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets staldanlæg vil afhænge af flere forhold. I den forbindelse er det i det konkrete tilfælde væsentligt, at der typisk er vind fra sydøstlig retning på de tider af året, hvor temperaturen er højest, og lugtavgivelsen dermed som regel vil være størst. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholdere og øvrig håndtering af husdyrgødning. Gylleomrøring og øvrig gødningshåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt fra staldanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne. Lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i byzone, visse områder i landzone og enkeltboliger uden landbrugspligt er begrænset og ikke ud over, hvad der må forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler. Overdækningen reducerer ammoniakemissionen, men forventes også at nedsætte lugtemissionen fra beholderen. Det kan dog ikke undgås, at der forekommer lugt fra beholderen. Dette vil væ-

re særlig markant i forbindelse med at beholderen fyldes, eller når der omrøres i forbindelse med udbringning.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste at:

- Lugtgenekriterierne er overholdt i forhold til alle tre område- /beboelsestyper i det konkrete tilfælde.
- Projektets gennemførelse (ny godkendelse efter "stipladsmodellen") ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget.
- Husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og vilkår for miljøgodkendelsen – drives på en sådan måde, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra staldanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Fluegener og uhygiejniske forhold

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr.

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udslusning af gylle samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via kommunal ordning.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af flue- og skadedyr er tilstrækkelig. Ansøger skal kontakte Ikast-Brande Kommune straks, hvis der konstateres rotter på ejendommen. Jævnfør vilkår 9 kan Ikast-Brande meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjerne fra Aarhus Universitet, om flue- og rottebekæmpelse på ejendomme med husdyr.

Affald

Ansøgers oplysninger

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldhierarkiet, jævnfør § 6 b i *Miljøbeskyttelsesloven* iagttages – dette fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 35. I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Ikast-Brande Kommune.

Forbrændingseget affald opbevares i enten erhvervsaffaldscontainer eller på trailer. Containeren afhentes af Marius Pedersen og traileraffaldet afleveres på genbrugspladsen. Plastfolie m.v. afleveres på genbrugspladsen. Jern opbevares i en dyng og afhændes til Midt Skrot i Hammerum.

Ejendommen er tilmeldt Ikast-Brande Kommunes ordning for dagrenovation. Affaldet består hovedsageligt af husholdningsaffald. Erhvervsaffald bortskaffes i overensstemmelse med kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Medicinen opbevares i et køleskab i stalden. Klinisk affald og veterinære lægemidler indsamles og bortskaffes til dyrlæge.

Døde smågrise under 30 kg opbevares i containere i kølerum (ud for stald 9) indtil de afhentes af DAKA. Der er maksimalt to containere ved afhentning. Døde søer og grise over 30 kg ligger afdækket med presenning på afskærmet betonplads indtil afhentning. De døde dyr tilmeldes til afhentning næste dag så snart et dyr dør.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når *Ikast-Brande Kommunes Regulativ*^{ix} for erhvervsaffald efterleves.

Olie- og kemikalieopbevaring

Ansøgers oplysninger

På husdyrbruget findes i alt tre olietanke til opbevaring af motordiesel og fyringsolie. Der er en nedgravet olietank til diesel ved maskinhuset. Tanken er på 1.500 liter og fra 1984. Der er en overjordisk tank til fyringsolie i maskinhuset. Tanken er på 1.200 liter og fra 2002. Der er en 2.500 liter plasttank i maskinhuset, hvorfra der tankes diesel på traktorer og lignende. Tanken er fra 2006. Øvrige olieprodukter (spildolie, smøreolie m.v.) opbevares i maskinhuset.

Der håndteres kun ganske lidt olie på ejendommen, da service af maskiner/traktorer foregår på et værksted. Spildolie afhentes af Marius Pedersen.

Husdyrbrugets forbrug af kemikalier udgøres af sprøjtemidler til bekæmpelse af ukrudt, svampesygdomme og skadedyr i afgrøderne. Der anvendes omkring 500 kg kemikalier årligt i markdriften.

Eventuel restbeholdning opbevares i aflåst rum og anvendes i den følgende vækstsæson. Der arbejdes løbende på begrænsning af forbruget af pesticider, blandt andet ved markbesøg i vækstsæsonen, hvor der løbende vurderes, hvornår bekæmpelse skal igangsættes.

Påfyldning og rengøring af marksprøjten foregår på vaskeplads med afløb til gyllebeholder. Kemikalier opbevares i aflåst rum.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at *Olietanksbekendtgørelsen*^x skal overholdes. Især gøres der opmærksom på kapitel otte om egenkontrol.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøger tager de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening. Endvidere vurderes det, at placeringen af olietanken ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og/eller grundvand.

Transport

Ansøgers oplysninger

Transporten til og fra husdyrbruget vil ske på offentlig vej. Transporter med husdyrgødning foregår primært ad Munklindevej, Vester Moselundvej, Ruskærvej, Søbjergvej og Ildsgårdvej. Husdyrgødning vil ikke blive transporteret af veje beliggende i byzone, men der vil foregå transport af gylle gennem landsbyen Stubkær.

I nedenstående tabel ses antal og type af transporter til og fra husdyrbruget.

Tabel 1, oversigt over antal transporter pr. år

Type	Antal pr. år	Kommentarer
Indkøbt foder	40	
DAKA	60	
Brændstof	10	
Husdyrgødning	470	Antallet af transporter afhænger af størrelsen på dyreholdet.
Husdyr til/fra ejendommen	100	
Dagrenovation	26	
Dyrlæge	12	
Handelsgødning	2	
Samlet antal transporter	720	

Ansøger anser et godt forhold til naboer og omkringboende i byen, som en del af godt landmandskab. Der vises hensyn, og der tilstræbes, at transporter med dyr, foder og husdyrgødning ikke foretages på helligdage.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at antallet af transporter er normalt for denne type og størrelse af husdyrbrug. Kommunen vurderer, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil medføre væsentlige negative gener for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Spildevand

Ansøgers oplysninger

I staldene er etableret bad og toilet. Sanitært spildevand herfra afledes til septiktanke og videre til godkendte nedsivningsanlæg. Nedsivningsanlægget modtager også spildvand fra stuehuset.

Da alt spildevand fra ejendommens produktion, ledes til gyllebeholdere med henblik på senere udbringning på ejendommens udspretningsarealer, vurderes virksomhedens spildevand ikke at være en væsentlig belastning for naboer eller det omgivende miljø.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune bemærker, at der ikke bygges nyt i forbindelse med det ansøgte og vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende generelle regler.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Der er på Munklindevej 3, 7441 Bording 5 gyllebeholdere, hvoraf de tre er med fast teltoverdækning. På Munklindevej 8, 7441 Bording, er der en møddingsplads og en ajlebeholder.

Tabel over gyllebeholdere, Munklindevej 3, 7441 Bording

Størrelse, m ³	Overfladeareal, m ²	Overdækning	Kontrolleret*
1.980	470	Flydelag	04-08-2016
1.230	278	Flydelag	04-08-2016
2.000	479	Telt	04-08-2016
3.068	690	Telt	04-08-2016
3.000	715	Telt	04-08-2016

* beholderne kontrolleres hvert 5. år.

Møddingspladsen på Munklindevej 8, 7441 Bording har et grundareal på 86 m².

Ansøger oplyser

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand m.v. Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes ved hjælp af sugekran på gyllevogn.

Opbevaringskapaciteten er tidligere beregnet til ca. 11 måneder, og der sker ikke nogen udvidelse af husdyrproduktionen ved denne nye miljøgodkendelse.

Møddingspladsen anvendes til lagring af dybstrøelse fra hestebokse. Hestene går ude i sommerhalvåret, og vil derfor kun afgive begrænsede mængder dybstrøelse. Der produceres i alt 35 m³ hestemøg på Munklindevej 8, 7441 Bording. Møget opbevares på møddingspladsen indtil det spredes ud på marken. Der er rigeligt med opbevaringskapacitet på møddingspladsen og ajlebeholderen til hesteholdet.

Kommunen vurderer

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*^{xi} vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkeligt til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler, og at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forbindelse med en miljøgodkendelse eller miljøtilladelse, hvis ammoniakfordampningen overstiger 750 kg NH₃-N pr. år. BAT er ikke en statisk størrelse, men ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling. Kravet om begrænsning af forurening ved anvendelse af BAT bidrager således til at sikre et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravene til den maksimale emission (emissionsgrænseværdien) er fastlagt i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3. Kommunen kan dog i særlige tilfælde fravige kravet, hvis ansøgeren godtgør, at det konkret ikke vil være proportionalt at opfylde kravet i forhold til hvad, der er økonomisk eller teknisk muligt som følge af den eksisterende indretning og drift.

Husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, skal ud over ovenstående generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens såkaldte BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

Det aktuelle husdyrbrug har i ansøgt drift en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, hvorfor ammoniakemissionen skal reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af BAT. Da husdyrbruget er omfattet af IE-direktivet, skal det derudover generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

I det følgende er BAT for husdyrbruget vurderet i forhold til Ikast-Brande Kommunes niveau for BAT. Ved Ikast-Brande Kommunes vurdering i relation til BAT indgår – ud over gældende national lovgivning – Miljøstyrelsens Teknologi-blade, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning, klagenævnsspraksis samt kravene i EU-kommissionens seneste konklusion og referencedokument om BAT for intensivt opdræt af fjerkræ og svin.

Vurderingen af anvendelsen af BAT skal efter lovgivning og praksis i hovedtræk ske i forhold til følgende områder: Valg af teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission, råvarer, energi, vand, management m.v.

BAT – teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission

Ansøgers oplysninger

BAT-niveauet er fastsat som eksisterende stalde. Der anvendes flexgruppe for hesteboksene (dybstrøelse) fremover, hvilket betyder, at alle typer kvæg, heste, får og geder kan opstaldes på dybstrøelsen på Munklindevej 8, 7441 Bording, i fremtiden.

BAT-niveauet er opnået ved følgende:

- Tre af ejendommens fem gyllebeholdere er teltoverdækkede
- BAT-gulvtyper.

Der er også etableret gyllekøling i staldene 16, 17 og 18. Kølingen er dog ikke medregnet som ammoniakreducerende tiltag.

BAT – råvarer

Ansøgers oplysninger

Der anvendes ca. 4 millioner foderenheder (FE) til svineproduktionen svarende til ca. 4.380 tons foder pr. år. Der kan opbevares 11.000 tdr. korn i gastætte siloer og midlertidigt 1.500 tdr. korn i maskinhuset. Foderet opbevares i indendørs siloer i foderladen samt i de udendørs fodersiloer. Der er i 2018 opført en amerikansilo til 10.000 tdr. korn imellem stalde og gyllebeholder (nr. 20). Der opbevares 600 bigballer halm i halmladen.

Foderfremstilling foretages i lukket lade, hvorfor der ikke opstår støv- og støjgener for omgivelser i forbindelse med fremstilling af foder. Ved fremstilling af foder bliver råvarer, for eksempel tilsætning af fedt, valgt ud fra et ønske om mindst muligt støv i stalde af hensyn til personale og dyr.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås
- Man blander selv foder
- Foderanlæg justeres jævnlige, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foderspild minimeres
- Smågrisene, slagtesvin og polte fasefodres, det vil sige at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt, og for alsdyrenes vedkommende, afhængigt af hvor de befinder sig i reproduktionsfasen. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

BAT – vand og energi

Ansøgers oplysninger

Vand

Husdyrbruget forsynes med vand fra egen drikkevandsboring beliggende nord for maskinhuset. Det årlige vandforbrug er ca. 15.400 m³, fordelt på vandspild ved svineproduktionen (1.050 m³), for-

brug af drikkevand (13.550 m³) samt rengøring af stalde (800 m³). Der anvendes derudover ca. 223.200 m³ vand til markvanding.

- Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet
- Eventuelle lækager identificeres og reparerer hurtigst muligt. Defekte drikkekopper udskiftes
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at minimere forbruget af vaskevand
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- Der er drikkekopper i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild
- Staldene rengøres med iblødsætningsanlæg og højtryksrensere. Derved reduceres vandforbruget til vask.

Energi

Elektricitet anvendes til lys, foderanlæg, blandedanlæg, ventilation, pumpning af gylle, markvanding og så videre. Der er ingen varmetilsætning i staldene. Desuden anvendes dieselolie som brændstof til gårdens køretøjer. Gyllekøling anvendes til opvarmning af huset.

Oversigt over forbrug af el og olie på husdyrbruget:

Ressource	Årsforbrug
Elforbrug (kWh)	450.000
Dieselolie (l)	25.000
Fyringsolie (l)	10.000

Energibesparende foranstaltninger:

Der er opsat lavenergi lysstofrør på det meste af ejendommen og resten vil blive skiftet ud løbende. Lyset er tændt efter behov, ca. 6-8 timer i døgnet i forbindelse med fodringen. Tidsrummet kan variere. Belysningen udenfor staldene er styret af luxmåler og slukker via et ur ca. 22.30. Energiforbruget aflæses og registreres hver måned. Benyttelsen af lavenergibelysningen, eftersyn og rengøring af dette samt under hensyntagen til nødvendigt behov er BAT.

Alle staldene er blevet renoveret fra 2003 og der er i den forbindelse udskiftet ventilationssystemer fra energiforbrugende systemer til multistepventilation, som er energibesparende. Dette styres ved temperaturføler og kører kun efter behov. Ventilationssystemet vaskes jævnligt for at fjerne snavs, som kan give øget modstand og dermed øget energiforbrug. Ventilationssystemet er undertryksventilation, hvilket er mere energibesparende end ligetryksventilation. Ventilationssystemet er derfor BAT.

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og når det i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energiforbrug undgås
- Varme: staldene opvarmes ved hjælp af gyllekøling og halm
- Klimastalden: Der anvendes to-klimastalde, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarming af det faste gulv.

Ventilation:

- Der er etableret multistep ventilation, hvor det er muligt i forbindelse med nybyggeri og renowering
- Lovpligtig overbrusning er tids- og temperaturstyret
- Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet, hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Alle stalde er isolerede
- Elforbruget fjernaflæses. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette
- 3 af de 5 gylletanke er overdækkede og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gyllebeholderne. Dette reducerer antallet af transportere, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

BAT – management

Ansøgers oplysninger

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Der er udarbejdet APV for ejendommen
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressourceforbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres

- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriften spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.
- Bedriften efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"-produktstandard. En DANISH-godkendelse er landmandens kvalitetsstempel på, at forholdene i besætningen lever op til dansk lovgivning og branchens egne krav. Den omhandler primært forhold vedrørende dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management. Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder blandt andet:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Fravalgte BAT-virkemidler

Ansøgers oplysninger

Øvrige løsninger til begrænsning af ammoniakemission er fravalgt, da BAT-niveauet er overholdt.

Samlet vurdering om anvendelse af BAT

Der er metodefrihed med hensyn til valg af stalddtype og miljøteknologi. Den samlede ammoniakfordampning fra husdyrbruget er ifølge ansøgningen opgjort til 8.157 kg N pr. år. Det samlede BAT-krav er opgjort til 8.533 kg N pr. år, hvorved husdyrbruget overholder emissionsgrænseværdien vedrørende ammoniak BAT – se nedenstående tabel.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	7481	1053	8533
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	7481	676	8157
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	377
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT i forhold til valg af teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission, råvarer, ressourceforbrug og management m.v.

I forhold til staldindretning er der BAT-gulve, og tre af fem gyllebeholdere er med fastmonteret teltoverdækning. Begge tiltag er BAT.

Ikast-Brande Kommune vurderer – i lighed med en udmelding fra Miljøstyrelsen i maj 2017 – at kravene i den seneste BAT-konklusion i meget vid udstrækning er indeholdt i den nugældende regulering, herunder i reglerne om miljøgodkendelse af husdyrbrug og de generelt gældende regler om placering, indretning og drift af husdyrbrug, de generelt gældende regler om opbevaring og anvendelse af husdyrgødning samt reglerne om gødningsregnskab og indberetning deraf. Af samme grund finder Ikast-Brande Kommune, at dele af den foreskrevne vilkårsfastsættelse i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 36 er overflødig, idet dele af indholdet følger af generelt gældende, danske regler.

Generelt vurderer Ikast-Brande Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige ligesom det vurderes, om der kan være mulighed for, at arbejds gange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

I forlængelse heraf gør Ikast-Brande Kommune særligt opmærksom på følgende generelt gældende regel i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 43, som er udtryk for BAT, **og som husdyrbruget skal efterleve fra tidspunktet for meddelelsen af nærværende miljøgodkendelse:**

Den, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold
- 2) fastsætte miljømål
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de krav, der er nævnt i nr. 1-5, digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentationen skal opbevares i fem år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Ikast-Brande Kommune vurderer således sammenfattende, at husdyrbruget – ved efterlevelse af vilkårene for denne miljøgodkendelse og de generelt gældende miljøregler – lever op til principperne om anvendelse af BAT.

Miljøkonsekvensrapport

Konsulenten har udarbejdet en miljøkonsekventrapport. Rapporten opsummerer husdyrbrugets påvirkning af miljø, landskab, naboer, natur m.m. Indholdet af rapporten er i tråd med kommunens vurdering i nærværende miljøgodkendelse, og kommunen har derfor ikke bemærkninger til rapporten.

Alternativer, 0-alternativet og ophør af driften

Der opføres ikke nye stalde eller andet byggeri.

Hvis den nye godkendelse efter stipladsmodellen ikke foretages – 0-alternativet – vil den nuværende produktion kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. 0-alternativet vil blandt andet af den grund ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis ændringen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves. Tilsvarende ville et valg af en eventuel alternativ mulighed ikke nødvendigvis have medført en mindre miljøbelastning end det ansøgte.

Ved driftsophør forstås i denne forbindelse:

- ophør af alle aktiviteter på husdyrbruget
- når husdyrbruget har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i *Husdyrbrugloven*
- situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i *Husdyrbrugloven*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i *Husdyrbrugloven*.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- gyllekølingsanlægget tømmes for den anvendte kølevæske, som derefter bortskaffes efter gældende regler
- miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Der gøres opmærksom på, at IE-husdyrbrug – i henhold til § 46 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* – senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i *Jordforureningsloven*^{xii}. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Kommunens samlede vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set, at den ansøgte ændring af husdyrbruget, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke indebærer en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Ikast-Brande Kommune vurderer endvidere, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at:

- 1) der er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt
- 5) affaldshierarkiet, jævnfør *Miljøbeskyttelsesloven*, iagttages
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik
- 7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige klagen skal indgives senest mandag den 27. maj 2019.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljø- og fødevarerministeren, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*, klage.

Du klager via Klageportalen, som du finder via klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Ikast-Brande Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Ikast-Brande Kommune. Hvis Ikast-Brande Kommune fastholder afgørelsen, sender Ikast-Brande Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kom-

mune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. De nærmere betingelser for at blive fritaget kan du se på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør *Husdyrbruglovens* § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Lis Paakjær
Miljømedarbejder
Landbrug & Virksomhed

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående med 30 dages frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Vesterlund-opformering v/Michael Sørensen, Munklindevej 3, 7441 Bording

Konsulent: Helle Borum, Sagro, Birk Centerpark 24, 7400 Herning – hbo@sagro.dk

Øvrige der har anmodet om at få udkastet tilsendt:

-

Orientering om at udkast foreligger, og at der er 30 dages frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Ejere og brugere af følgende nabobeboelser (inden for den vejledende konsekvenszone – 1.123 meter)

- Munklindevej 25, 7441 Bording
- Bordingmark 6, 7441 Bording
- Munklindevej 23, 7441 Bording
- Bordingmark 8, 7441 Bording
- Munklindevej 26, 7441 Bording
- Munklindevej 10, 7441 Bording
- Munklindevej 11, 7441 Bording
- Munklindevej 13, 7441 Bording
- Munklindevej 15, 7441 Bording
- Munklindevej 17, 7441 Bording
- Munklindevej 18, 7441 Bording
- Munklindevej 2, 7441 Bording
- Munklindevej 20, 7441 Bording
- Munklindevej 21, 7441 Bording
- Munklindevej 22, 7441 Bording
- Munklindevej 22 B, 7441 Bording
- Munklindevej 24, 7441 Bording
- Munklindevej 28, 7441 Bording
- Munklindevej 32, 7441 Bording
- Munklindevej 13, 7441 Bording
- Munklindevej 4, 7441 Bording
- Munklindevej 5, 7441 Bording
- Munklindevej 6, 7441 Bording
- Munklindevej 8, 7441 Bording
- Munklindevej 9, 7441 Bording
- Munklindevej 13, 7441 Bording

- Skyggevej 57, 7441 Bording
- Skyggevej 59, 7441 Bording
- Skyggevej 61, 7441 Bording
- Munklindevej 19, 7441 Bording
- Vester Moselundvej 12 – 14, 7441 Bording
- Vester Moselundvej 2, 7441 Bording
- Vester Moselundvej 11, 7441 Bording

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brandesager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupevej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV – e-mail: senord@sst.dk

Konsulent: Helle Borum, Sagro, Birk Centerpark 24, 7400 Herning – hbo@sagro.dk

Bilag

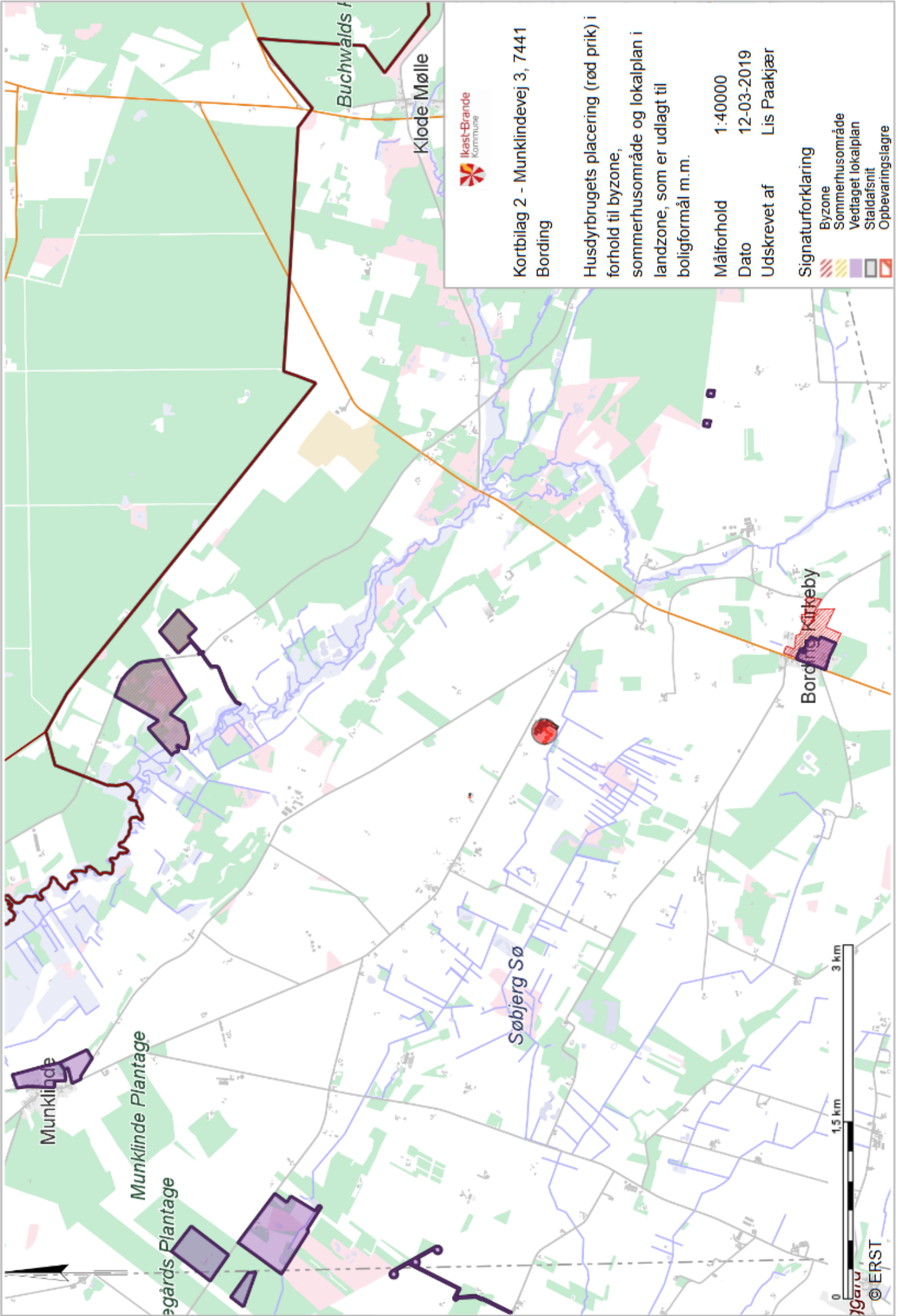
- Kortbilag 1: Situationsplan over husdyrbruget, Munklindevej 3, 7441 Bording
- Kortbilag 2: Husdyrbrugets placering i forhold til byzone, sommerhusområde og lokalplan i landzone, som er udlagt til boligformål m.m.
- Kortbilag 3: Kategori 1-, 2- og 3-natur, samt nærmeste Natura 2000-område
- Kortbilag 4: Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3
- Bilag 1: Oversigt over lovgivning

Kortbilag 1

Situationsplan over husdyrbruget, Munklindevej 3, 7441 Bording

Bygningsnr.	Anvendelse	Bygningsnr.	Anvendelse
2	Løbe-/drægtighedsstald	16	Toklimastald
3	Poltestald	17	Poltestald
4+5	Drægtighedsstald og løbe-/kontrolstald	18	Ny poltestald
7	Løbe-/kontrolstald	19	32 nye farestier
8+9	Farestald	20	Gyllebeholder (1.980 m ³)
10	Farestald	21	Gyllebeholder (1.230 m ³)
11	Toklimastald	22	Gyllebeholder (2.000 m ³)
12	Toklimastald	23	Gyllebeholder (3.000 m ³)
13	Poltestald	24	Gyllebeholder (3.000 m ³)

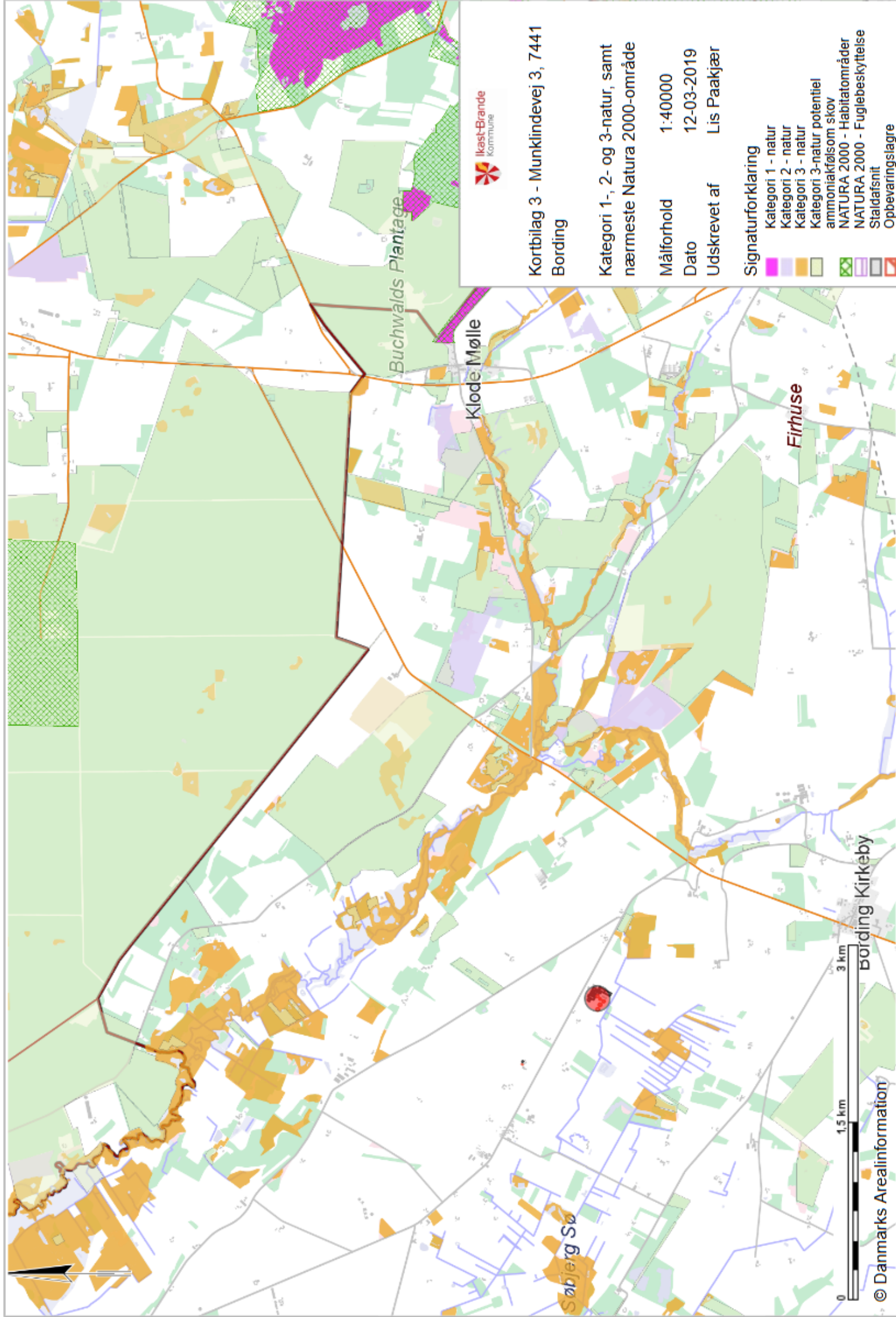
Kortbilag 2 - Munklindevej 3, 7441
Bording

Husdyrbrugets placering (rød prik) i forhold til byzone, sommerhusområde og lokalplan i landzone, som er udlagt til boligformål m.m.

Målforshold 1:40000
Dato 12-03-2019
Udskrevet af Lis Paakjær

Signaturforklaring

- Byzone
- Sommerhusområde
- Vedtaget lokalplan
- Staldafsnit
- Opbevaringslagre

Kortbilag 3 - Munklindevej 3, 7441
Bording

Kategori 1-, 2- og 3-natur, samt
nærmeste Natura 2000-område

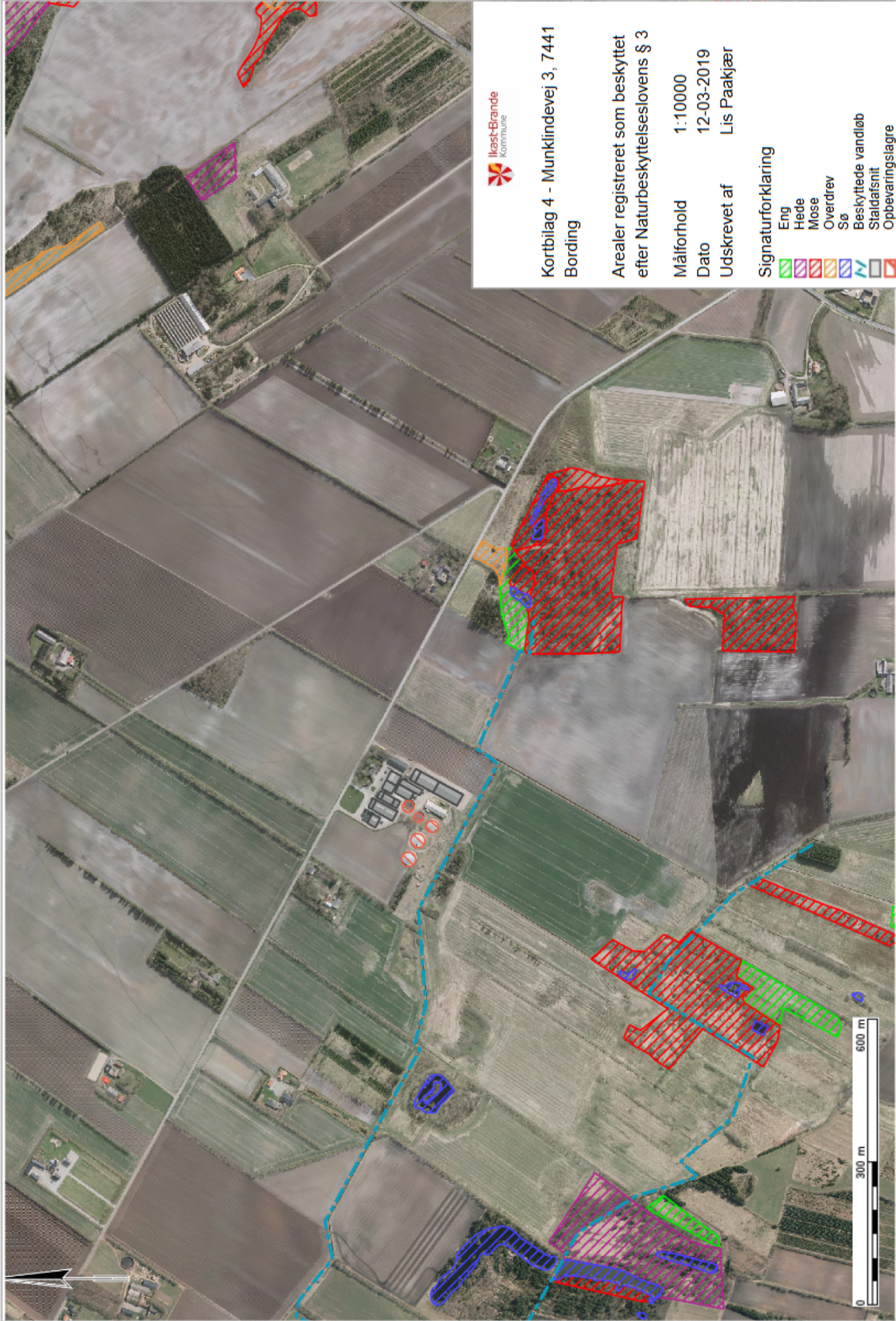
Målforhold 1:40000

Dato 12-03-2019

Udskrevet af Lis Paakjær

Signaturforklaring

- Kategori 1 - natur
- Kategori 2 - natur
- Kategori 3 - natur
- Kategori 3-natur potentiel ammoniakfølsom skov
- NATURA 2000 - Habitatområde
- NATURA 2000 - Fugleskyltelse
- Staldafsnit
- Opbevaringslagre

Kortbilag 4 - Munklindevej 3, 7441
Bording

Arealer registreret som beskyttet
efter Naturbeskyttelseslovens § 3

Målforhold 1:10000

Dato 12-03-2019

Udskrevet af Lis Paakjær

Signaturforklaring

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Sø
- Beskyttede vandløb
- Staldatsnit
- Opbevaringslagre

Bilag 1

Oversigt over lovgivning

ⁱ Lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (*Husdyrbrugsloven*).

ⁱⁱ Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (*Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*).

ⁱⁱⁱ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

^{iv} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (omarbejdning) (med senere ændringer) (IE-direktivet).

^v Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 af lov om forurenede jord (med senere ændringer) (*Jordforureningsloven*).

^{vi} Lovbekendtgørelse nr. 241 af 13. marts 2019 af lov om miljøbeskyttelse (med senere ændringer) (*Miljøbeskyttelsesloven*).

^{vii} Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 af lov om naturbeskyttelse (*Naturbeskyttelsesloven*).

^{viii} Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer) (EF-habitatdirektivet).

^{ix} Ikast-Brande Kommunes Regulativ for erhvervsaffald kan findes på: http://www.affaldoggenbrug.ikast-brande.dk/media/2683951/regulativ_for_erhvervsaffald_2012.pdf

^x Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (*Olietanksbekendtgørelsen*).

^{xi} Bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (*Husdyrgødningsbekendtgørelsen*).

^{xii} Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 af lov om forurenede jord (med senere ændringer) (*Jordforureningsloven*).